

Αρωματικά φυτά

1ο ΕΠΑΛ Πρέβεζας
Α' Λυκείου

Ερευνητική εργασία στην Τεχνολογία (project)

Συμμετέχοντες:

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ: 2016-2017

- Σολδάτου Αφροδίτη
- Σολλάκου Κλεβισιάν
- Σπυράκος Θεόδωρος
- Στεργίου Βασίλειος
- Στεφάνη Στέφανος
- Τζόκα Έρβις
- Τσιότσιος Ηλίας
- Τσούτση Μαρία
- Τσούτσης Άγγελος
- Χασιάκη Σταυρούλα

Με τον όρο **αρωματικά φυτά** χαρακτηρίζονται εκείνα τα φυτά που αποδίδουν άρωμα, το οποίο άρωμα οφείλεται σε πτητικές ενώσεις

Το χαρακτηριστικό των αρωματικών φυτών είναι η παρουσία των αιθερίων ελαίων που τους δίνουν ένα ιδιαίτερο άρωμα.

Με τον όρο **αιθέρια έλαια** εννοούνται πτητικές ενώσεις που προσδίδουν στο φυτό μια χαρακτηριστική οσμή, πρόκειται για τερπενικές ουσίες χαμηλού μοριακού βάρους (κυρίως μονο- (C10) και σεσκιτερπένια (C15)).

Με την επίδραση φυσικών εξωτερικών ερεθισμάτων, όπως ο άνεμος, αυξάνεται η ποσότητα των πτητικών ενώσεων που απελευθερώνονται στο περιβάλλον. Οι πτητικές ενώσεις παράγονται και συσσωρεύονται σε φυτικούς αδένες που βρίσκονται στα διάφορα μέρη των φυτών, όπως τα άνθη, τα φύλλα, οι βλαστοί, οι καρποί, οι ρίζες.

Χρήσεις των αρωματικών φυτών

Τα αρωματικά φυτά έχουν χρησιμοποιηθεί για εκατοντάδες χρόνια σε κάθε σημείο της γης από πολυάριθμους πολιτισμούς, όχι μόνο στη διατροφή αλλά και στην αντιμετώπιση προβλημάτων υγείας.

Τα αρωματικά φυτά είναι ευρέως διαδεδομένα σε όλη την περιοχή της Μεσογείου και είναι κυρίαρχα στοιχεία της χλωρίδας της.

Αρχικά, χρησιμοποιήθηκαν ως αρτύματα, αφεψήματα και για θεραπευτικούς λόγους ενώ σήμερα τα αρωματικά φυτά και τα αιθέρια έλαια τους χρησιμοποιούνται για την παραγωγή τροφών, ποτών, καλλυντικών, στη φαρμακοβιομηχανία, αλλά και στη μελισσοκομία.

Τα αρωματικά φυτά στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα φύεται ένας μεγάλος αριθμός αρωματικών φυτών, είτε σε όλη τη χώρα, είτε σε ένα βιότοπο, είτε εξαπλώνονται σε μία μικρή περιοχή.

Τα είδη εκείνα που απαντώνται σε όλη τη χώρα παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη ποικιλότητα σε ότι αφορά την απόδοση τους σε αιθέρια έλαια σε αντίθεση με τα ενδημικά είδη.

Έχουν καταγραφεί περίπου 2000 είδη φυτών που παράγουν αιθέρια έλαια.

Τα αρωματικά φυτά ανήκουν σε πολλές και διαφορετικές οικογένειες...

- ❖ το χαμομήλι (*Matricaria chamomilla* - Ματρικαρία το χαμαίμηλον) της οικογένειας Asteraceae

- ❖ ο βασιλικός (*Ocimum basilicum* - Ώκιμον το βασιλικόν) της οικογένειας Lamiaceae

- ❖ η δάφνη (*Laurus nobilis* - Δάφνη η ευγενής) της οικογένειας Lauraceae

- ❖ ο μάραθος (*Foeniculum vulgare* - Φοινίκουλο το κοινό) της οικογένειας Apiaceae

Η οικογένεια με τον μεγαλύτερο αριθμό αρωματικών φυτών στην Ελλάδα είναι η οικογένεια *Lamiaceae* (Χειλανθή).

Η οικογένεια *Lamiaceae* χαρακτηρίζεται από πολυάριθμα είδη των ξηρών και θερμών κλιματικών περιοχών, με πολλά χαρακτηριστικά γνωρίσματα:

- ✓ τετράγωνος βλαστός με τα αντιθέτως φυόμενα φύλλα
- ✓ διάταξη των ανθέων που σχηματίζουν μονοχάσια ή διχάσια
- ✓ συμπέταλη στεφάνη
- ✓ συστέπαλος κάλυκας που περικλείει τον σωλήνα της στεφάνης
- ✓ τέσσερις άνισοι στήμονες που σχηματίζουν δύο ζεύγη
- ✓ επιφυής δικαρπόφυλλική οωθήκη
- ✓ αιθέρια έλαια που παράγουν σε ειδικούς αδένες του βλαστού, των φύλλων και των ανθέων.

Στην Ελλάδα φύονται πολλά είδη της οικογένειας *Lamiaceae* τα οποία δεν είναι χρήσιμα μόνο ως αρωματικά αλλά και ως φαρμακευτικά, αρτυματικά, καλλωπιστικά και μελισσοτροφικά.

Θυμάρι (*Thymus capitatus* - Θύμος ο κεφαλωτός)

Θρούμπι (*Satureja thymbra* - Σατουρέγια η θύμβρα)

φασκόμηλο (*Salvia fruticosa* - Ελελίφασκος ο θαμνώδης)

ρίγανη (*Origanum vulgare* - Ορίγανον το κοινό)

δίκταμος (*O. dictamnus* - Ορίγανον ο
δίκταμος)

μελισσοβότανο (*Melissa officinalis* -
Μέλισσα η φαρμακευτική)

Λεβάντα η στοιχάς (*Lavandula stoechas*)

τσάι του βουνού (*Sideritis scardica* -
Σιδερίτης η σκαρδική)

Μέντα η σταχυώδης (*Mentha
spicata*)

δενδρολίβανο (*Rosmarinus
officinalis* - Ροσμαρίνος ο
φαρμακευτικός)

Εμπορική εκμετάλλευση των αρωματικών φυτών στην Ελλάδα

Η εμπορική εκμετάλλευση των φυτών στην Ελλάδα γίνεται με δύο τρόπους:

- με συλλογή των αυτοφυών ειδών
- με καλλιέργειες διαφόρων αρωματικών ειδών

Δεν υφίσταται καμία ορθολογιστική διαχείριση όσον αφορά τη συλλογή των αυτοφυών ειδών, με αποτέλεσμα πολλοί φυσικοί πληθυσμοί να απειλούνται με εξαφάνιση.

Κάποια από τα αρωματικά φυτά που έχουν καλλιεργηθεί στην Ελλάδα είναι ο βασιλικός (*Ocimum basilicum* - Ώκιμον το βασιλικόν), ο γλυκάνισος (*Pimpinella anisum* - Πιμπινέλλη το άνισον), ο δίκταμος (*Origanum dictamnus* - Ορίγανον ο δίκταμος), ο κορίανδρος (*Coriandrum sativum* - Κορίανδρον το ήμερον), ο κρόκος (*Crocus sativus* - Κρόκος ο ήμερος), το κύμινο (*Cuminum cyminum* - Κούμινον το κύμινον) κ.ά.

Ο κύριος όγκος των αρωματικών φυτών που είτε συλλέγονται από τη φύση είτε καλλιεργούνται, εξάγονται και ένα μικρό ποσοστό διατίθεται στην ελληνική αγορά.

Η ζήτηση των αρωματικών φυτών ολοένα και αυξάνεται καθώς αυξάνεται η ζήτηση για φυσικά προϊόντα.

Επίσης, η διάδοση της αρωματοθεραπείας και οι έρευνες που αποδεικνύουν την ισχυρή βιολογική δράση των αιθέριων ελαίων κάνουν τους ρυθμούς ζήτησης των αρωματικών φυτών να αυξάνονται.

Πηγές

- www.wikipedia.org
- Μπαμπαλώνας, Δ. & Κοκκίνη, Σ. (2004). Συστηματική Βοτανική, Φυλογενετική – Φαινετική Προσέγγιση της Ταξινόμησης των Φυτικών Οργανισμών. Εκδόσεις Αϊβάζη. Θεσσαλονίκη.
- Κουκ, Κ.Μ. (2003). Ελληνικά αρωματικά φυτά: χρήσεις και έρευνα. Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Ανάπτυξης
- Κοκκίνη, Σ. (2008-2009). Φυτικά Προϊόντα Βιολογικώς Δραστικά. Φαρμακευτικά – Αρωματικά Φυτά. Πανεπιστημιακό Τυπογραφείο. Θεσσαλονίκη.